

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2013 m. liepos 11 d. Nr. FA-P-20-5-75
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2012-07-31 pavedimą Nr. P-20-5

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Vida Balčiūnienė (iki 2013-01-07)

Marijona Malūnavičienė

Laura Lazdauskaitė

Inga Arlauskienė

Auditas pradėtas 2012-07-31

Auditas baigtas 2013-07-11

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti

Valstybės kontrolės interneto puslapyje

adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Pastebėjimai dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų	6
2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	6
3. Kiti pastebėjimai	8
3.1. Dėl netinkamo atsiskaitymo už suteiktas paslaugas ir valstybės biudžeto lėšų panaudojimą	8
3.2. Dėl valstybės biudžeto lėšų naudojimo dengiant iš Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų finansuoti netinkamas išlaidas	11
Priedai	13

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti: valstybės biudžeto asignavimų 2013 metams planavimą teisėtumo požiūriu; 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, formuojanti valstybės politiką, organizuojanti, koordinuojanti ir kontroliuojanti jos įgyvendinimą, o įstatymų nustatytais atvejais – ją įgyvendinanti ūkio ministrui pavestose valdymo srityse. Adresas: Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius; identifikavimo kodas 188621919.

Audituojamas laikotarpis – 2012 metai.

Audituojamu laikotarpiu Ūkio ministerijai vadovavo ministras Rimantas Žilius (iki 2012-12-13) ir Birutė Vėsaitė (nuo 2012-12-14), vyriausiojo buhalterio funkcijas vykdė Finansų ir apskaitos skyriaus vedėja Stasė Rimkienė.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinami Ūkio ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai, sudaryti ministerijos ir 7 jai pavaldžių biudžetinių įstaigų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu, bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas.

Audito metu vertintą Ūkio ministerijos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarė:

- Finansinės būklės ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Pinigų srautų ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- 2012 m. finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

Ūkio ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų turto bei atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta finansinės būklės ataskaitoje, 2012 metų pradžioje buvo iš viso 1 276 527,40 tūkst. Lt, pabaigoje – 7 136 368,64 tūkst. Lt.

Audito metu vertintą Ūkio ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė:

- Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų 2012 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas;
- Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Mokėtinų ir gautinų sumų 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4);
- Nepanaudotų biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą, valstybės biudžeto pajamų iš mokesčio dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5).

Ūkio ministerija ir septynios jai pavaldžios įstaigos 2012 metais vykdė 2 programas:

- Ūkio ministerijos reorganizavimo laikotarpio energetikos srities projektų įgyvendinimo programa (kodas 01 02);
- Ūkio plėtros ir konkurencingumo didinimo programa (kodas 01 05).

Joms patvirtinta 1 085 158,0 tūkst. Lt asignavimų: 1 082 658,0 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 30 212,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 2 500,0 tūkst. Lt turtui įsigyti. Be to, į 2012 metų

asignavimų planą perkelti 2011 metais nepanaudoti 9 909,8 tūkst. Lt viršplaninių įmokų likučiai (iš jų darbo užmokesčiui – 20,0 tūkst. Lt).

Iš valstybės biudžeto 2012 m. gauta 803 791,3 tūkst. Lt, o panaudota 803 741,2 tūkst. Lt asignavimų: 800 604,4 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 28 957,2 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 3 136,8 tūkst. Lt turtui įsigyti.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose nėra reikšmingų iškraipymų, o valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Ūkio ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose suplanavome ir atlikome audito procedūras: įvertinome 2012 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą. Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant didžiausiose rizikos srityse;

- tvarkos aprašų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra, kurie leido susipažinti su Ūkio ministerijoje sukurta kontrolės aplinka ir procedūromis;

- svarbiausių audito sričių (ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, finansinio turto, darbo užmokesčio bei socialinio draudimo įmokų ir pagrindinės bei kitos veiklos kitų sąnaudų) pagrindinės audito procedūros – ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių detaliosios ir analitinės audito procedūros. Tam buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Taip pat vertinome, kaip audituojamas subjektas laikėsi įstatymų ir kitų teisės aktų, sutartinių įsipareigojimų ir kt. Teisėtumo požiūriu įvertinome valstybės biudžeto asignavimų 2013 metams planavimą. Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų ar kitų dokumentų reikalavimų, atsižvelgėme į jų nesilaikymo priežastis ir įvertinome galimus nesilaikymo padarinius.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo, analitinės ir kitas audito procedūras.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų

Audito metu ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų reikšmingų iškraipymų nenustatėme. Pastebėjimai, neturintys įtakos reiškiant nepriklausomą nuomonę dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų teisingumo, Ūkio ministerijai pateikti 2013 m. liepos 2 d. raštu Nr. S-(20-2752)-1519 „Dėl audito metų nustatytų dalykų“.

2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

Dėl valstybės biudžeto lėšų naudojimo apmokėti už priverstinės pravaikštos laiką

Ministerijai pavaldžios įstaigos – Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos ir Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos – valstybės biudžeto lėšas (92 966,84 Lt) panaudojo sumokėti neteisėtai atleistų ir teismo sprendimais grąžintų darbuotojų darbo užmokesčių už priverstinės pravaikštos laiką.

Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos viršininko 2011 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. 1P-46 Vilniaus skyriaus vyriausioji valstybinė inspektorė buvo atleista iš einamų pareigų. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2012 m. gegužės 31 d. sprendimu¹ atleidimą iš valstybės tarnybos pripažino neteisėtu ir iš inspekcijos priteisė jai 33 655,33 Lt (neatskaičius mokesčių) vidutinio darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką ir 3 000,00 Lt neturtinei žalai atlyginti.

Inspekcija iš Ūkio plėtros ir konkurencingumo didinimo programai skirtų valstybės biudžeto asignavimų iš viso sumokėjo 50 585,75 Lt (33 655,33 Lt vidutinio darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką, 3 000,00 Lt neturtinės žalos (neatskaičius mokesčių) bei 3 504,00 Lt teismo išlaidų; taip pat sumokėjo 10 426,42 Lt draudėjo valstybinio socialinio draudimo įmokų). Dėl neteisėto atleidimo iš pareigų valstybės biudžeto asignavimai panaudoti ne minėtai programai vykdyti, nes buvusiai Vilniaus skyriaus vyriausiajai valstybinei inspektorei ir Valstybinio socialinio draudimo fondui už nedarbingą laikotarpį sumokėtos lėšos neatitinka vykdytoje programoje nustatytų tikslų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimo. Be to, valstybės biudžeto lėšos panaudotos neracionaliai ir neefektyviai, nesilaikant Biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 6 punkte² biudžetinės įstaigos vadovui nustatytos pareigos užtikrinti racionalų ir taupų lėšų naudojimą, taigi galėtų būti taikoma Biudžeto

¹ Administracinė byla Nr. A⁴⁹²-1570/2012.

² Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, 1995-12-05 Nr. I-1113 (2010-01-21 Nr. XI-666 redakcija).

sandaros įstatymo 7 straipsnio 1 punkte³ nustatyta atsakomybė už paskirtų asignavimų efektyvų, programoje nustatytus tikslus atitinkantį ir rezultatų naudotumą.

Valstybinio audito metu Ūkio ministerijai ir Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai buvo rekomenduota⁴ įstatymų nustatyta tvarka imtis priemonių, kad inspekcijai būtų atlyginta padaryta žala, atsiradusi dėl neteisėto atleidimo.

Ūkio ministerija informavo⁵, kad, vykdant rekomendaciją, ūkio ministro įsakymu⁶ buvo sudaryta komisija. Jai pavesta ištirti Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai padarytos neatlygintinos žalos, atsiradusios dėl neteisėto atleidimo, atvejį, su materialine atsakomybe susijusias teisinio reguliavimo ir teisės taikymo problemas bei pateikti ministrui atitinkamus pasiūlymus.

Komisija ištyrė Valstybės kontrolės nustatytus dalykus ir parengė išvadą⁷. Komisija nenustatė inspekcijos viršininko veiksmuose būtinos materialinės atsakomybės sąlygos – kaltės, todėl ūkio ministrui pasiūlyta pavesti inspekcijos viršininkui sudaryti komisiją, kuri ištirtų, ar nėra kitų inspekcijos valstybės tarnautojų atsakomybės dėl inspekcijai padarytos žalos dėl neteisėto atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų, ir pranešti ūkio ministrui apie tyrimo rezultatus. Kai Komisija nustatys valstybės tarnautojus, atsakingus už inspekcijai padarytą žalą dėl neteisėto atleidimo iš inspekcijos valstybės tarnautojo pareigų, inspekcija įpareigota imtis Valstybės tarnybos įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų priemonių, kad minėta žala būtų atlyginta (išieškota iš kaltų asmenų).

Ūkio ministro įsakymu⁸ inspekcijos viršininkui pavesta sudaryti komisiją, kuri ištirtų, ar nėra inspekcijos valstybės tarnautojų (darbuotojų) atsakomybės dėl inspekcijai padarytos žalos dėl neteisėto atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų, ir apie tyrimo rezultatus informuoti ūkio ministrą. Minėta komisija sudaryta⁹.

Valstybinio turizmo departamento direktoriaus 2011 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. P-25 Turizmo rinkos priežiūros skyriaus vyriausioji specialistė buvo atleista iš einamų pareigų. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2012 m. balandžio 16 d. nutartimi¹⁰ atleidimą iš valstybės tarnybos pripažino neteisėtu ir iš Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos jai priteisė 27 698,75 Lt už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš darbo iki teismo sprendimo įsigaliojimo dienos bei po 142,41 Lt už kiekvieną priverstinės pravaikštos darbo dieną skaičiuojant nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo iki jo įvykdymo dienos ir 2 000,00 Lt neturtinei žalai atlyginti. Vilniaus apygardos administracinio teismo 2013 m. vasario 28 d. nutartimi¹¹ ir Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. gegužės 23 d. nutartimi¹²

³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 Nr. IX-1946, 2010-12-09 Nr. XI-1209 redakcijos).

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2013-01-08 raštas Nr. S-(20-2752)-44.

⁵ Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos 2013-01-25 raštas Nr. (4.2-D1)3-441.

⁶ Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2013-01-24 įsakymas Nr. 4-74 „Dėl komisijos atvejams dėl žalos išnagrinėti sudarymo“.

⁷ Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos 2013-05-17 raštas Nr. (4.2-11)9-3-2699.

⁸ Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2013-05-14 įsakymas Nr. 4-412 „Dėl komisijos atvejams dėl žalos išnagrinėti 2013 m. balandžio 29 d. išvadoje pateiktų pasiūlymų įgyvendinimo“.

⁹ Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos viršininko 2013-05-27 įsakymas Nr. 1R-66 „Dėl komisijos padarytai žalai ištirti sudarymo“.

¹⁰ Administracinė byla Nr. A⁴⁹²-1954/2012.

¹¹ Administracinė byla Nr. I-3081-602/2011.

darbuotojai priteista iš Valstybinio turizmo departamento atitinkamai 1 634,00 Lt ir 2 083,80 Lt bylinėjimosi išlaidų, patirtų bylą nagrinėjant Vilniaus apygardos administraciniame ir apeliacinės instancijos teismuose.

Valstybinis turizmo departamentas iš Ūkio plėtros ir konkurencingumo didinimo programai skirtų valstybės biudžeto asignavimų iš viso sumokėjo 42 381,09 Lt. Dėl neteisėto atleidimo iš pareigų valstybės biudžeto asignavimai panaudoti ne minėtai programai vykdyti, todėl Valstybiniam turizmo departamentui padaryta 42 381,09 Lt žala.

Valstybinio audito metu Ūkio ministerijai ir Valstybiniam turizmo departamentui buvo rekomenduota¹³ įstatymų nustatyta tvarka imtis priemonių, kad Valstybiniam turizmo departamentui būtų atlyginta padaryta žala, atsiradusi dėl neteisėto atleidimo.

Ūkio ministerija pranešė¹⁴, kad, vykdant audito metu pateiktą rekomendaciją, sudaryta komisija¹⁵, jai pavesta ištirti nurodytą atvejį ir pateikti ūkio ministrui pasiūlymus dėl Valstybės kontrolės rekomendacijos įgyvendinimo.

Teismas pripažino neteisėtu Ūkio ministerijai pavaldžių įstaigų darbuotojų atleidimą iš einamų pareigų, todėl 92 966,84 Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudota darbo užmokesčiui už priverstinės pravaikštos laiką ir kitoms susijusioms išmokoms sumokėti, o ne Ūkio plėtros ir konkurencingumo didinimo programai vykdyti.

3. Kiti pastebėjimai

3.1. Dėl netinkamo atsiskaitymo už suteiktas paslaugas ir valstybės biudžeto lėšų panaudojimą

Ūkio ministerija nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymu¹⁶ ir neužtikrino, kad, sudarant paslaugų pirkimo sutartis, būtų numatytas išsamus atsiskaitymas už faktiškai atliktas paslaugas bei, skiriant lėšas pagal valstybės biudžeto lėšų pervedimo ir naudojimo priemonei vykdyti sutartis, ministerijos priemonių įgyvendinimą vykdantys viešojo ir ne viešojo sektoriaus subjektai tinkamai atsiskaitytų už biudžeto lėšų panaudojimą, o ministerijos darbuotojai, atsakingi už tam tikrų priemonių įgyvendinimo kontrolę, vidaus kontrolės procedūras atliktų tinkamai ir veiksmingai.

Ūkio ministerija, vykdydama programos 01.05 „Ūkio plėtros ir konkurencingumo didinimas“ priemonės 01.01.06 „Verslininkų konsultavimas dėl paslaugų teikimo ir gaminių pardavimo“ ir 01.04.08 „Įsiskverbimo ir įsitvirtinimo tarptautinėse rinkose veiklos organizavimas“, iš viešosios

¹² Administracinė byla Nr. A⁵²⁰-3147/2012.

¹³ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2013-06-18 raštas Nr. S-(20-2752)-1393.

¹⁴ Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos 2013-06-28 raštas Nr. (25.3)-3-3568

¹⁵ Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2013-07-02 įsakymas Nr. 4-590 „Dėl komisijos atvejui dėl žalos išnagrinėti sudarymo“

¹⁶ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 Nr. IX-1946, 2010-12-09 Nr. XI-1209 redakcijos), 5str. 1 d. 7 p.

įstaigos „Versli Lietuva“ pagal sudarytas paslaugų pirkimo sutartis¹⁷ pirkė paslaugų už 1 426,3 tūkst. Lt.

Audito metu nustatyta, kad priemonių vykdymą kontroliuojantys priemonių vadovai ne visais atvejais pareikalavo, kad viešoji įstaiga pateiktų detalesnius duomenis apie suteiktas paslaugas, todėl negalėjo paaiškinti, kam viešoji įstaiga teikė konsultacijas ir kokiomis temomis, kokius seminarus (konferencijas) ir kur organizavo, kur buvo vykstama vizitų ir kokiais tikslais, kokiose įmonėse atliktos apklausos, kokie jų rezultatai, kaip įgyvendinti projektinių užduočių vykdymo projektai ir t. t. Neturėdami šios informacijos negalėjome patvirtinti, kad 872,2 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų panaudota programos tikslams įgyvendinti.

Ūkio ministerija iš programą 01.05 „Ūkio plėtros ir konkurencingumo didinimas“ vykdyti skirtų valstybės biudžeto asignavimų už atliktas paslaugas (tiksliniam tiesioginių užsienio investicijų pritraukimui į Lietuvą (investuotojų paieškai, tiksliniam įmonių lankymui, renginiams, užsienio kompanijų vizitams) ir valstybės valdomų įmonių ar įmonių grupės veiklos rezultatų analizei ir vertinimui) viešajai įstaigai „Investuok Lietuvoje“ sumokėjo 3 831,9 tūkst. Lt.

Valstybės biudžeto lėšos panaudotos įgyvendinti šias priemones:

01.03.02 „Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės projektų įgyvendinimas ir galimybių studijų parengimas“, 455 967,57 Lt;

01.03.04 „Investicijų pritraukimo veiklos organizavimas“, 2 918 908,5 Lt;

03.01.02 „Valstybės valdomų įmonių pertvarkos 2011–2012 metų programos įgyvendinimas“, 457 056,69 Lt.

Nustatyta, kad Ūkio ministerija iš viešosios įstaigos nepareikalavo išsamios ir tikslios informacijos apie suteiktas paslaugas, taigi nesivadovavo Paslaugų pirkimo pardavimo sutartimi¹⁸. Pažymėtina, kad pagal tuos pačius paslaugų perdavimo priėmimo aktus dalis paslaugų (už 1 475,1 tūkst. Lt) buvo išsamiai pagrįstos, bet kitos – nedetalizuotos ir paslaugų perdavimo priėmimo aktuose ir jų prieduose nebuvo nurodyta, kam konkrečiai pateikti atsakymai į paklausimus, kokiems žiniasklaidos leidiniams parengti pranešimai, komentarai ir straipsniai, kokios apžvalgos parengtos tikslinėms tiesioginėms užsienio investicijoms pritraukti, nepateikti įrodymai apie kitiems viešojo sektoriaus subjektams suteiktas konsultacijas ir t. t. Kadangi viešoji įstaiga apie dalį suteiktų paslaugų ministerijai pateikė tik apibendrintą informaciją, audito metu negalėjome nustatyti, ar 2 356,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų panaudota programos tikslams pasiekti.

Ūkio ministerijos vykdomą priemonę „Valstybės etalonų ir valstybinių laboratorijų išlaikymas“ įgyvendino Lietuvos energetikos institutas, Valstybinis mokslinių tyrimų institutas Fizinių ir technologijos mokslų centras ir AB Vilniaus metrologijos centras.

¹⁷ Ūkio ministerijos ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paslaugų pirkimo sutartys: 2010-05-07 Nr. 8-449 (2012-01-25 sutarties Nr. 8-449 pakeitimo ir papildymo susitarimas Nr. 3) ir 2010-05-07 Nr. 8-450 (2012-09-05 sutarties Nr. 8-450 pakeitimo ir papildymo susitarimas Nr. 5).

¹⁸ Ūkio ministerijos ir VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ 2010-05-25 paslaugų pirkimo pardavimo sutarties Nr. 8-528 pakeitimo susitarimo (2012-04-12 Nr. 7) 3 p.

Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo 23 straipsnyje¹⁹ nurodyta, kad matavimo vienetų valstybinių etalonų, įskaitant cheminių matavimų etaloninius matavimo metodus ir priemones, įsigijimas, kūrimas, tobulinimas bei etalonų ir valstybinių laboratorijų išlaikymas finansuojami valstybės biudžeto ir kitomis lėšomis. Valstybės etalonus kurti, saugoti, naudoti ir tobulinti minėto įstatymo 6 straipsnio 2 dalimi įgalios valstybinių etalonų laboratorijos, kurių sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁰.

Ministerija su išvardytomis valstybinių etalonų laboratorijomis sudarė valstybės biudžeto lėšų pervedimo ir naudojimo sutartis²¹. Pažymėtina, kad visos sutartys tipinės – jose nurodyta vienoda atsiskaitymų už valstybės biudžeto lėšų, skiriamų pagal patvirtintą išlaidų sąmatą, panaudojimą tvarka ir išvardytos tokios pačios sutarties šalių teisės ir įpareigojimai.

Nustatyta, kad valstybės etalonų laboratorijos ataskaitas apie biudžeto lėšų panaudojimą ministerijai teikė užpildytas skirtingai. Lietuvos energetikos institutas kai kuriais atvejais ataskaitoje nurodė tiekėjo pavadinimą, tačiau nenurodė išlaidų sumų, Fizinių ir technologijos mokslų centras nenurodė, kokiam išlaidų straipsniui priskyrė atliktus mokėjimus, o Vilniaus metrologijos centras nedetalizavo kitų paslaugų ir kitų prekių straipsnių.

Nustatyta, kad priemonių vykdytojai nesivadovavo sutarčių 9.1.2 punkto reikalavimais ir kartu su kitais atsiskaitymo dokumentais nepateikė ministerijai savo banko sąskaitos, skirtos lėšoms priemonei vykdyti, išrašo. Dėl to audito metu negalėjome įsitikinti valstybinių etalonų laboratorijų atliktų mokėjimų tikrumu.

Kadangi valstybinių laboratorijų ataskaitose apie gautų lėšų panaudojimą pateikta neišsami ir nepakankama informacija, negalėjome patvirtinti, kad dalis valstybės biudžeto lėšų (193,3 tūkst. Lt) panaudota programos tikslams vykdyti.

Apie audito metu nustatytus dalykus, kurie nesuteikė pagrindo teigti, kad valstybės biudžeto lėšos panaudotos išvardytoms priemonėms įgyvendinti, raštu informavome Ūkio ministeriją, rekomendavome patikrinti minėtų subjektų per 2012 metus pateiktų ataskaitų duomenis ir įvertinti, ar valstybės biudžeto lėšos panaudotos teisėtai²².

Pažymėtina, kad Ūkio ministerija, įgyvendindama Valstybės kontrolės rekomendaciją, papildomai surinko duomenis apie VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ ir VŠĮ „Versli Lietuva“ suteiktas paslaugas ir įvertino, kad valstybės biudžeto lėšos, išmokėtos pagal paslaugų pirkimo pardavimo sutartis, teisėtai panaudotos sutartyse numatytoms priemonėms įgyvendinti ir apie tai informavo Valstybės kontrolę²³.

¹⁹ Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymas, 1996-07-09 Nr. I-1452 (2006-06-22 Nr. X-717 redakcija).

²⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-05-27 nutarimas Nr. 518 „Dėl matavimo vienetų valstybės etalonų tvirtinimo, saugojimo ir naudojimo tvarkos bei matavimo vienetų valstybės etalonų ir valstybės institucijų, įgaliojamų išlaikyti valstybės etalonus, sąrašo patvirtinimo“ (2003-06-09 nutarimo Nr. 730 redakcija).

²¹ Su Lietuvos energetikos institutu (2012-05-15 Nr. 8-263); su Valstybinių mokslinių tyrimų instituto fizinių ir technologijų mokslų centru (2012-05-11 Nr. 8-258) ir su AB Vilniaus metrologijos centru (2012-05-08 Nr. 8-247).

²² Valstybės kontrolės 2013-06-04 raštas Nr. S-(20-2752)-1304 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“.

²³ Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos raštai: 2013-06-19 Nr. (5.4-03)-3-3380 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“ ir 2013-06-25 Nr. (23.6-71)-3-3469 „Dėl 2013 m. birželio 19 d. rašto papildymo“.

Dėl priemonėi „Valstybės etalonų ir valstybinių laboratorijų išlaikymas“ vykdyti skirtų lėšų panaudojimo Ūkio ministerija informavo, kad su visomis Valstybės kontrolės rašte nurodytomis įstaigomis pasirašė sutarčių pakeitimus, kuriuose numatė detalesnę sutarčių priedo „Priemonės vykdymo sąnaudas ir mokėjimą pateisinančių apskaitos dokumentų sąrašas“ ataskaitos formą. Valstybės etalonų laboratorijos pateikė naujos formos 2012 metų ataskaitas, kurių duomenis patikrino Ūkio ministerijos Pramonės ir prekybos departamentas ir įsitikino, kad gautos lėšos panaudotos įgyvendinti priemonę²⁴.

Ūkio ministerija valstybiniams auditoriams pateikė iš priemonių vykdytojų gautus papildomus dokumentus popierine forma ir suteikė galimybę susipažinti su informacija elektronine forma. Atlikus papildomas audito procedūras įsitikinta, kad valstybės biudžeto lėšos panaudotos įgyvendinti priemonės.

3.2. Dėl valstybės biudžeto lėšų naudojimo dengiant iš Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų finansuoti netinkamas išlaidas

Ministerija ir jai pavaldžios įstaigos vykdė iš Europos Sąjungos fondų finansuojamus projektus. Europos Komisija ir Lietuvos verslo paramos agentūra, kuri administruoja Europos Sąjungos paramos lėšas, skirtas Lietuvos verslo, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros, turizmo ir energetikos sektoriams plėtoti, 2012 metais nustatė pažeidimų dėl skirtų lėšų panaudojimo, todėl ministerija ir viena jai pavaldi įstaiga dalį patirtų išlaidų turėjo kompensuoti iš kitas programos priemonės įgyvendinti suplanuotų biudžeto asignavimų. Ministerija perskirstė²⁵ Ūkio plėtros ir konkurencingumo didinimo programai (kodas 01.05) suplanuotus asignavimus: 594,1 tūkst. Lt skyrė padengti išlaidas, pripažintas netinkamomis.

Ministerija įgyvendino PHARE programos Nr. LT0002-LT 0009 projektą „Konkurencingumo skatinimas ir įmonių finansinės drausmės stiprinimas“ (paslaugų teikimo sutartis Nr. LT0002-01-01-01). Europos Komisijos Generalinis plėtros direktoratas 2012 m. spalio 12 d. rašte Nr. ELARG/E3/DH/GL/1vAres (2012)1211084 išdėstė reikalavimą dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos ataskaitoje²⁶ nurodyto pažeidimo, pagal kurį paslaugas teikusiems ekspertams nepagrįstai PHARE lėšomis buvo apmokėta už dienas, kurias jie dirbo kitose valstybėse. Europos Sąjungos lėšomis finansuotuose projektuose, grąžinti netinkamai panaudotas 367,3 tūkst. Lt lėšas.

²⁴ Ten pat.

²⁵ Ūkio ministerijos Strateginio planavimo grupės posėdžių protokolai: 2012-04-24 Nr. 2, 2012-05-21 Nr. 5 ir 2012-11-22 Nr. 8.

²⁶ Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) 2008-11-26 raštu Nr. JB/mpg D (2008/9520) pateikta tyrimo ataskaita OF/2005/0403.

Ministerijoje sudaryta kolegija (ministro patariamoji institucija)²⁷ svarstė galimus teisinio ginčo variantus, tačiau dėl galimai probleminio įrodymų surinkimo ir didelių bylinėjimosi išlaidų nuspręsta nepradėti tolimesnių teisinių procesų²⁸.

Ministerijai pavaldi įstaiga Valstybinis turizmo departamentas 2003–2007 metais įgyvendino PHARE programos projektą Nr. 2003/005-809.01.02 „Nemuno turistinės trasos pilotinis infrastruktūros išvystymas“. Jam skirtų lėšų suma buvo sumažinta 140,7 tūkst. Lt po to, kai Europos Komisijos Plėtros direktoratas 2011 m. lapkričio 21 d. rašte Nr. Ares (2011) 1240216 pateikė išvadą, kad Varėnos r. savivaldybėje (Liškiavoje ir Merkinėje) esančios mobilios prieplaukos projekto tikslais nėra naudojamos nuo 2008 metų, taigi neužtikrinamas projekto rezultatų tęstinumas, kaip tai numatyta projekto aprašyme. Valstybinis turizmo departamentas laiku negrąžino šių lėšų, todėl buvo apskaičiuota 10,4 tūkst. Lt delspinigių.

Pažymėtina, kad Valstybinis turizmo departamentas 2013-04-29 kreipėsi į Varėnos rajono apylinkės teismą su prašymu iš Varėnos rajono savivaldybės priteisti 140,7 tūkst. Lt žalos atlyginimo, nes, jo nuomone, projekto rezultatų tęstinumas nebuvo užtikrintas dėl savivaldybės, kuriai buvo perduotos Liškiavoje ir Merkinėje pastatytos ir įrengtos prieplaukos, neveikimo.

Valstybinis turizmo departamentas vykdė ir kitus iš Europos Sąjungos fondų ir valstybės biudžeto lėšomis finansuojamus projektus: „Užsienio žurnalistų pažintinių turų organizavimas Lietuvoje“ (VP3-1.3-ŪM-04-V-02-002) ir „Lietuvos vietinio ir atvykstamojo turizmo skatinimas“ (VP3-1.3-ŪM-04-V-06-002 ir VP3-1.3-ŪM-04-V-05-003). Dalį patirtų išlaidų (86,1 tūkst. Lt) Lietuvos verslo paramos agentūra²⁹ pripažino netinkamomis finansuoti iš projektams skirtų lėšų, nes buvo nustatyta viešųjų pirkimų procedūrų pažeidimų.

2-ojo audito departamento direktorė

Zita Valatkienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Marijona Malūnavičienė

Valstybinio audito ataskaitos kopija pateikta Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui.

²⁷ Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-07-23 nutarimu Nr. 921 (2010-10-13 nutarimo Nr. 1478 redakcija), 27 p., Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2012-02-11 įsakymas Nr. 4-114 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos kolegijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“.

²⁸ Kolegijos 2013-04-15 posėdžio protokolai Nr. 02.

²⁹ Lietuvos verslo paramos agentūros 2012-02-23 pažeidimo tyrimo išvada Nr. VP3-1.3-ŪM-04-V-02-002/IT01 (šiuo atveju gauti Viešųjų pirkimų tarnybos 2011-12-05 ir 2012-01-27 raštai Nr. 4S-4517 ir Nr. 4S-422), 2012-06-27 pažeidimo tyrimo išvada Nr. VP3-1.3-ŪM-04-V-06-002/IT03 ir 2012-10-10 pažeidimo tyrimo išvada Nr. VP3-1.3-ŪM-04-V-05-003/IT01.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Ūkio ministerijoje atlikto
finansinio (teisėtumo) audito
rezultatų“
priedas

Raštai Ūkio ministerijai

Eil. Nr.	Įstaiga	Adresas	Valstybės kontrolės raštas		
			Data	Nr.	Antraštė
1.	Ūkio ministerija	Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius	2012-09-19	S-(20-2752)-2248	Dėl duomenų pateikimo
2.	Ūkio ministerija	Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius	2013-01-08	S-(20-2752)-44	Dėl audito metu nustatytų dalykų
3.	Ūkio ministerija	Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius	2013-03-25	S-(20-2752)-665	Dėl audito procedūrų atlikimo Valstybinėje ne maisto produktų inspekcijoje
4.	Ūkio ministerija	Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius	2013-04-02	S-(20-2752)-738	Dėl audito procedūrų atlikimo Valstybiniame turizmo departamente
5.	Ūkio ministerija	Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius	2013-06-05	S-(20-2752)-1304	Dėl audito metu nustatytų dalykų
6.	Ūkio ministerija	Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius	2013-06-18	S-(20-2752)-1393	Dėl audito metu nustatytų dalykų
7.	Ūkio ministerija	Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius	2013-07-02	S-(20-2752)-1519	Dėl audito metu nustatytų dalykų
8.	Ūkio ministerija	Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius	2013-07-02	S-(20-2752)-1523	Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto

Raštai pavaldžioms įstaigoms

Eil. Nr.	Įstaiga	Adresas	Valstybės kontrolės raštas		
			Data	Nr.	Antraštė
1.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija	Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius	2013-01-08	S-(20-2752)-44	Dėl audito metu nustatytų dalykų
2.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija	Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius	2013-03-25	S-(20-2752)665	Dėl audito procedūrų atlikimo
3.	Valstybinis turizmo departamentas	Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius	2013-04-02	S-(20-2752)-738	Dėl audito procedūrų atlikimo

Ūkio ministerijos ir pavaldžių įstaigų raštai apie rekomendacijų įgyvendinimą

Eil. Nr.	Įstaiga	Įstaigų raštai		
		Data	Nr.	Antraštė
1.	Ūkio ministerija	2012-10-08	(3.15-06)-3-5669	Dėl duomenų pateikimo
2.	Ūkio ministerija	2013-01-25	(4.2-D1)3-441	Dėl pateiktos rekomendacijos vykdymo
3.	Ūkio ministerija	2013-06-19	(5.4-03)-3-3380	Dėl audito metu nustatytų dalykų
4.	Ūkio ministerija	2013-06-25	(23.6-71)-3-3469	Dėl 2013 m. birželio 19 d. rašto papildymo
5.	Ūkio ministerija	2013-06-28	(25.3-73)-3-3568	Dėl audito metu nustatytų dalykų
6.	Ūkio ministerija	2013-07-10	(6.18-07)-3-3775	Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto